

Handwritten form with two columns of text. The left column contains names and dates, including 'Panna Károly (Lé)', '1882', '1917', '1918', '1919', '1920', '1921', '1922', '1923', '1924', '1925', '1926', '1927', '1928', '1929', '1930', '1931', '1932', '1933', '1934', '1935', '1936', '1937', '1938', '1939', '1940', '1941', '1942', '1943', '1944', '1945', '1946', '1947', '1948', '1949', '1950', '1951', '1952', '1953', '1954', '1955', '1956', '1957', '1958', '1959', '1960', '1961', '1962', '1963', '1964', '1965', '1966', '1967', '1968', '1969', '1970', '1971', '1972', '1973', '1974', '1975', '1976', '1977', '1978', '1979', '1980', '1981', '1982', '1983', '1984', '1985', '1986', '1987', '1988', '1989', '1990', '1991', '1992', '1993', '1994', '1995', '1996', '1997', '1998', '1999', '2000', '2001', '2002', '2003', '2004', '2005', '2006', '2007', '2008', '2009', '2010', '2011', '2012', '2013', '2014', '2015', '2016', '2017', '2018', '2019', '2020', '2021', '2022', '2023', '2024', '2025'. The right column contains handwritten notes and a circular stamp with a portrait.

Official document on pink paper titled 'illetékhelyi meghagyás'. It contains handwritten text and a circular stamp. The text includes 'Panna Károly' and '1943'. The document appears to be a military or administrative record.

Tartalom

1. Bevezetés	3
2. A témaválasztás indoklása	3
3. Cél	4
4. Hipotézis	4
5. Történelmi áttekintés	5
5.1. A Monarchia hadserege az első világháború előtt	5
5.2. Az Osztrák- Magyar Monarchia hadseregének felépítése az első világháborút megelőzően	6
5.3. Az első világháború kitörésének okai	7
5.4. A Magyar Királyi Honvédség	8
5.5. Magyar „hódítások” a második világháború idején és az előtt	9
5.6. A Waffen SS toborzásai Magyarországon	10
6. A kutatás módszere	10
7. A kutatás	10
7.1. A kutatás előzményei	10
7.2. Eredmények	12
7.2.1. Kitüntetések	14
7.2.2. Veszteségi Lajstrom	16
7.2.3. a feltételezett sebesülés	17
7.2.4. A II. világháborúban	21
8. Összegzés	23
9. Kitekintés	25
10. Irodalomjegyzék	27

*„Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.”¹*

1. Bevezetés

Dolgozatomban azt a kutatómunkát mutatom be, hogy miként tártam fel a múltját egy katonának, aki a 20. század két nagy háborújában harcolt. Aki látta Limanova véres csatáját, részt vehetett az erdélyi bevonulásban, és aki a háború után is keményen harcolt a mindennapokban a megélhetésért. Ő volt az, Böröcz Károly, a 9. Nadasdy huszárezred, 3. századának huszára. Az Ő története nem került be a történelemkönyvekbe, ő csak egy fogaskerék volt a hatalmas osztrák-magyar hadigépezetben. De mégis Ő és a hozzá hasonló közkatona alkották annak a pengének az életét, amellyel a magyar hadseregek számos csata során helyt állt. Ahhoz, hogy feltárjuk ennek a huszárnak a múltját fontos ismerni az I. világháború kitörése előtti időszakot – hogy tudjuk, miért tört ki a háború –, valamint a Monarchia hadseregének felépítését és felkészültségét. Továbbá ismernünk kell azokat a törvényeket is, amelyek a kor katonai toborzásával kapcsolatosak és a katona egységének történetét, ahol szolgált. Fontos, hogy bemutassam azokat az elismeréseket, melyeket az egyenruháján viselt, hiszen a kitüntetések csak azok számára ismerhetők fel, akik komolyabban foglalkoznak a háborús relikviákkal.

2. A témaválasztás indoklása

Szüleim 2008-ban befektetés céljából vásároltak egy parasztházat Győr-Moson-Sopron megyében, Rábasebes községben. A falu közvetlenül a Rába folyó mellett fekszik, mely így nagyon jó befektetésnek bizonyult a horgászcsalád számára. A ház 1870-ben épült, fa padlóval, gerendás mennyezettel, különös régi, ódon illattal, melyet még ma is érzek, bár akkor még csak 3 éves voltam. A házat régóta nem lakták és minden ingósággal együtt hátrahagytak. A kis parasztház felújítása, takarítása során szüleim érdekes, régi dokumentumokra és tárgyakra találtak, melyeket a mai napig őriznek. Szinte minden évben elővesszük és elmélkedünk a koros

1 Papp -Váry Elemérné, Sziklay Szeréna: Magyar Hiszekegy, Nemzeti Kis Kalendárium, Nemzetpolitikai Szolgálat Sajtóvállalat KFT, 1943.,5.oldal.

dokumentumok fölött. Így volt ez tavaly szeptember első hetében is. Nagyon beteg voltam és édesanyám lelket szeretett volna önteni belém,– mivel tudja, hogy rajongok a történelemért főként a huszadik századért és mindenért, ami a második világháborúval kapcsolatos –ezért egy katonafotót mutatott nekem, melyet még a ház konyhájának asztalfiókjában talált. A fotón egy II. világháborús, gyalogos egyenruhás honvéd látható, mellén négy kitüntetés díszel (1. kép).

Ezek után a következő kérdések merültek fel bennem:

- Ki volt ez az ember, hogy hívják?
- Milyen kitüntetései lehetnek?
- Hol szolgált, merre harcolhatott?
- Hol érhetette a háború vége?
- Harcolhatott-e az I. és a II. világháborúban is?

Ekkor tudtam, hogy ez lesz a következő kutatásom témája, hiszen a személyes iratok, relikviák, obsit, régi fényképek, oklevelek története, megismerése régóta foglalkoztatta családomat.

1.kép
Böröcz Károly portréja
1944.

3. Cél

Kutatásomat a fenti fénykép ihlette. Céлом az volt, hogy minél többet megtudjak a képen látható Böröcz Károlyról, tegyem ezt a történelemtudomány módszerével, ezáltal elmélyüljek egy történelmi kutatásban, és az ismereteimet is bővítsem. Mindazonáltal azt gondolom, hogy azok az elődeink, akik harcra mentek a világháborúkba, nem féltve életüket, kockáztatva egzisztenciájukat megérdemlik a méltó tiszteletet. Ilyen módon kívántam emléket állítani és tisztelettel adózni a képen látható katonának.

4. Hipotézis

A kép alapján az alábbi hipotéziseket állítottam fel:

- A kutatásom alanya harcolt az első és a második világháborúban is.
- Vitézül helytállt.
- Megsebesült a második világháborúban.
- Valamelyik SS egységhez is csatlakozott.

5. Történelmi áttekintés

5.1. A Monarchia hadserege az első világháború előtt

Az első világháború kitörése előtt az Osztrák-Magyar Monarchia kevésbé rendelkezett harci tapasztalattal, mert az utolsó nagyobb csatájuk ahol, háborús tapasztalatokra tehetek szert, az a majd 50 évvel korábbi Königrätz-i csata volt. Nem beszélve arról, hogy gyarmatokkal sem rendelkeztek, ahova csapataikat küldhették volna békefenntartás gyakorlása végett, ahol folyamatosan fejleszthették volna a katonai hadművészetüket. A monarchia nemcsak harci tapasztalatokban szenvedett hiányt, hanem korszerű fegyverekből és harcéljárásokból is. A hadsereg néhány tisztje, egy-egy egysége részt vett ugyan nemzetközi békefenntartó akciókban (például: krétai válság), amelyek már előrevetítették, milyen is lesz az újkor háborúja, de ezeket speciális eseteknek bélyegezték meg és azt gondolták, hogy egy nagy európai konfliktus merően más lesz.

A statisztikai adatok ezeket alátámasztják, hiszen európai szinten a Monarchia költött a legkevesebbet a hadsereg fejlesztésére, mind technikai eszközre, mind ruházatra, fegyverzetre. Ausztria-Magyarország katonai elmaradottsága fokozatosan nőtt. Ez többféleképpen nyilvánult meg.

A lovasság felszerelése és ruházata nem felelt meg a kor hadi követelményeinek, hiszen általában piros-kék öltözetet viseltek. A lovasságot hadászati felderítésre képezték ki, és a rikító színű egyenruhát messziről észlelhette az ellenség, így nehezkesebben tudták ellátni feladatukat. Továbbá nem volt szuronyuk, sem gyalogsági ásójuk, melyek a közelharcban lettek volna nagy segítségére a huszárnak. A tüzérség csekély mennyiségben rendelkezett a korszerű csőhátrasiklásos löveg típusokkal. Nem is beszélve a lőszer mennyiségekről, ugyanis a monarchia 1 tábori lövegére, ütegenként 120 lőszer jutott, ugyanez a szám orosz országban 216 volt.

A modern Mannlicher puskákból a háború kezdetéig mindössze nyolcszáz-ezer darab lett rendszeresítve a 3,2 millió fős hadseregre. Az egész hadsereg mindössze 1600 darab korszerű Schwarzlose géppuskával rendelkezett. Egyáltalán nem rendszeresítettek könnyű gyalogsági ágyúkat, aknavetőket és kézigránátokat. A hadsereg jócskán lemaradt a többi országhoz képest repülőgépek fejlesztése terén is, hiszen mindösszesen 42 harci és 40 gyakorlógéppel rendelkezett, az 500 orosz géppel szemben. Motorizáltság terén is súlyos hiányosságokat mutatott.

Mint említettem, a harcéljárások is elavultak voltak, hiszen álló háborúra egyáltalán nem gyakorlatoztak és nem készítették fel a katonákat. Ezekért az elmaradottságokért a Monarchia

súlyos árat fizetett. A háború első két hónapjában már 600 000 fős veszteséggel kellett számolnia.

5.2. Az Osztrák- Magyar Monarchia hadseregének felépítése az első világháborút megelőzően

1868. évi XL. törvénycikk a véderőről törvény 1. §-a alapján „*A védelmi kötelezettség általános, és minden védképes állampolgár által személyesen teljesítendő.*

A fegyveres erő alkatrészei 2. § A fegyveres erőt képezik: a hadsereg, hadi tengerészet, honvédség és népfelkelés.

A hadkötelezettség kezdete (a népfelkelés kivételével) 3. § A hadseregbe, hadi tengerészetbe vagy a honvédségbe lépés kötelezettsége (2. §) kezdődik azon naptári év január hava 1-től, a melyben a hadköteles élte 20-ik évet betölti.

A szolgálati kötelezettség tartama (a népfelkelés kivételével) 4. § A szolgálati kötelezettség tart, a hadseregnél és a hadi tengerészetnél: a) három évig a sorhad állományában, és b) hét évig a tartalékban; a honvédségnél: a) két évig azoknál, a kik szolgálatkötelezettségöknek a hadseregben eleget téve, áthelyeztetnek a honvédségbe, és b) tizenkét évig a honvédek közé közvetlenül sorozott védkötelesekre nézve (32. §). A kik szolgálatkötelezettségüket a hadi tengerészetnél teljesítették, honvédségi szolgálatra nem kötelezvék. A szolgálati idő a rendes állítási időszak alatt (31. §) minden besorozott hadkötelesekre nézve az állítási év október hava 1-től, az ezen időszakon kívül besorozottakra nézve pedig a besorozás napjától kezdődik.

A népfelkelés 5. § A népfelkelés olyan önkéntesekből alakíttatik, a kik se a hadsereg és haditengerészet, se a honvédség állományába nem tartoznak.”²

A fenti idézet szerint az Osztrák-Magyar Monarchiafegyveres ereje a hadseregből, a haditengerészetből, a honvédségből és a népfelkelésből állt. Minden 20. életévét betöltő védkötelesnek be kellett vonulnia, míg korábban a tehetősebbek ezt a kötelezettséget kiválthatták pénzzel, így a törvény erre most nem ad lehetőséget. Hadseregen a császári és királyi közös sereget kell érteni, melynek vezényleti nyelve a német volt. Míg a honvédségen a magyar királyi honvédséget és az osztrák császári és királyi honvédséget (német nyelvű Landwehrt) kell érteni, melynek vezényleti nyelve a magyar és a horvát volt.

2 1868. évi XL. törvénycikk a véderőről, 1. oldal. Letöltés: 2019.01.26.

<https://felsokon.hu/hadaszat-es-rendeszet/a-vederotorveny-es-a-magyar-kiralyi-honvedseg-ii/>

A fenti törvényt többször módosították, 10 évente felülvizsgálták a hadsereg létszámát tekintve, de lényegében 1918-ig nem változtattak rajta. Kutatásom szempontjából viszont fontos változás állt be a sorkötelezettek korával kapcsolatosan, hiszen az 1889. évi VI. törvénycikk szerint az állításkötelezettség határát 21 évre növelte, valamint a sorkötelezettséget 24 hónapban állapította meg, melyet a kutatásomban bővebben kifejtek.

Az osztrák- magyar monarchiába 16 hadtestparancsnokságot állítottak fel 1909-ig, ezek közül hat Magyarország területén szerveződött 1914-ig. Majd Magyarországon hat honvédkerület hoztak létre, a pestit, budait, pozsonyit, kassait, kolozsvárit és a zágrábit, ezeket ezredjársókra és azokat zászlóalj járásokra bontották. A honvédkerületek élén tábornok vagy egy magas rendfokozatú főtiszt állt. Alárendeltségükbe tartoztak a kerületben elhelyezett gyalogosok és lovascsapatok, melyek területi elven egészültek ki. A kerületek és járások nem azonos fegyvernemhez (lovasság, tüzérség, gyalogság, ulánusok) toboroztak embereket. Például voltak olyan területek, amelyekről kifejezetten csak a lovasság egészült ki.

A magyar királyi honvédség hadi létszáma a kezdeti (1868-tól) 85.000 főről 1914-re több, mint 200.000 főre nőtt.

Az Osztrák-Magyar Monarchia közös lovasságát három nagy csoportra oszthatjuk: dragonyosok, ulánusok, akik lándzsával is harcoltak, más néven dzsidások, és a huszárok. Az ulánusok Galíciából és Csehországból egészültek ki, a dragonyosok pedig Ausztriából rekrutálódtak ki. A huszárezredeket rendszerint Magyarország állította ki, a háború kezdetéig mindösszesen 16-ot. 1914-ben a monarchia lovassága 15 dragonyos, 16 huszár és 11 ulánus ezredet tett ki.

A közös hadsereg lovas egységei minden második év áprilisában helyőrséget váltottak, ezt pedig lóháton tették meg. Kutatásom szempontjából ez is fontos tényező, melyre a későbbiekben kitérek.

5.3 Az első világháború kitörésének okai

1914. június 28-án egy anarchista merénylő, bizonyos Gavrilo Princip, a Fekete Kéz nevű banda tagja meggyilkolta Ferenc Ferdinánd trónörökösét és annak feleségét. Közel egy hónap múlva az Osztrák- Magyar Monarchia szigorú hangú levelet intézett Szerbiához, melyben követelte a bűnösök felelősségre vonását. A szerb választ a császári udvar nem tartotta kielégítőnek, ezért megszakították a diplomáciai kapcsolatot Szerbiával, és még azon a napon a császár elrendelte a hadsereg mozgósítását (július 25-én). Július 28-án a Monarchia és déli szomszédja között beállt a hadiállapot.

A konfliktus néhány napra rá már Európa szintűvé nőtt, majd világháborúvá érett.

A háború kezdetén a hadműveleteket a hadsereg-főparancsnokság irányította, melynek élén Frigyes főherceg, gyalogsági tábornok állt, de a vezetést Franz Conrad von Hötzendorf gyalogsági tábornok gyakorolta. A világháború kitörésekor a Magyar Honvédség létszáma összesen 183500 fő volt, a mozgósítás után további 1 663500 fő csatlakozott a hadsereg kötelékébe. A mozgósítás érintette az 1893-as újonc állományt, valamint az ekkor szabadságukat töltő katonákat, és a póttartalékosokat, akik 1890-1892 születésűek voltak. Ez utóbbi adat nagyon fontos a kutatásom szempontjából, hiszen az általam vizsgált katona 1890-es születésű.

A hadiállapot beállta után a közös hadsereg 102 gyalogezredéből 47 magyar ezred volt, a huszárezredek száma viszont nem változott, sőt 1918-ra 3-al kevesebb volt.

5.4 A Magyar Királyi Honvédség

Az 1920-as trianoni békeszerződés nem csak a határokat szabta át, de a vesztes nemzetek fegyverkezésébe, hadseregük fejlesztésébe, annak létszámába, és sok más hadiügybe is beleszólt. A magyar hadvezetést (a többi államot is) lesújtóan érte. A békediktátum megszabta, hogy Magyarország hadserege létszámban nem haladhatja meg a 35 000 főt, ebbe beleértve a tartalékot is. A tisztek aránya nem lehetett az összlétszám 5%-a feletti. Nem is beszélve a fegyverzet leszereléséről! A haderő maximum 60 000 puskával, 600 géppisztollyal, 525 géppuskával, 70-70 könnyű és közepes aknavetővel (nehézaknavetőket egyáltalán nem is rendszeresíthettek), 105 darab könnyű táboriágyúval, hegyiágyúval, vagy tarackkal rendelkezhetett. 105 mm-nél nagyobb kaliberű ágyú rendszerben tartását megtiltották, repülőgép és páncélozott jármű gyártása és fejlesztése tiltott volt. Ezek a korlátozások végrehajtásának felügyelésével a Szövetséges Katonai Ellenőrző Bizottságot (SZKEB) bízták meg. A békediktátum még az első világháborúból megmaradt hadianyagok sorsáról is rendelkezett. A feleslegesnek ítélt anyagot le kellett adni az erre a célra létesített helyeken. Az odakerült hadianyagokat elemeikre bontották és beolvasztották. Azonban sokszor jelentős mennyiségű fegyverzetet sikerült elrejtteni a SZKEB elől. Az 1930-as évek közepétől ez a rendszer kezdett összeomlani. Az egykori központi hatalmak kezdték megszegni a korlátozásokat, míg a győztes hatalmak némán tűrtek. Magyarország sem tétovázott, kapott az alkalmon. Elhatározták, hogy fejlesztik a hadsereget és növelik annak létszámát. A fegyverzet modernizálását licenzek vásárlásában és a már meglévő hadianyagok korszerűsítésében állapították meg. Újraindult a magyar hadiipar. Legnépszerűbb terméke a svéd Bofors gyártól megvásárolt 4cm és 8cm-es légvédelmi ágyúk. Ezeket olyan jó minőségben állították elő, hogy külföldről is kaptak megrendeléseket. A Honvédség fejlesztésének tervét a „HUBA” program foglalta magába. A programot 3 ütemben tervezték végrehajtani. A „HUBA-1” végcélja

határvadász egységek, a 7 hadtest keretében 21 kétezredes dandár, a gyorsdandár, 1 légierődandár és egy folyamerő dandár megteremtése és a tüzérségi eszközök számának növelése volt. A „HUBA-2” már a páncélos egységek és a légierő csapatainak felállításának a befejezését tűzte ki magának. A „HUBA-3” szerveződésben akart változtatni, feladata az átállítás a 3 ezredes hadosztály rendszerre. A Magyar Honvédség sorozása a háború előtt csak a 20 és 30 évesekre terjedt ki. Később (1941-43) ez már érintette az erősen a 40-es éveiben járó férfiakat (Főleg tartalékos feladatot láttak el ezek az emberek, de hozzá kell tennünk, hogy a Donnál harcoló 2. magyar hadsereg főleg tartalékosokból áll). A háború vége felé már szinte teljes volt a mozgósítás, a 17 éveseket ugyan úgy besorozták, mint a hatvan éveseket. Ez kutatásom szempontjából azért fontos, mivel Böröcz Károly már az '50-es éveiben járt, a háború előtti időben nem volt hadköteles, de a háború vége felé kénytelen volt bevonulni (1943-1944)

5.5 Magyar „hódítások” a második világháború idején és az előtt

Kezdjük el azzal, hogy mégis miért vágytunk annyira, újabb földterületekre? 1920. június 4-e: a franciaországi Trianon kastélyban aláírják a szégyenletes békediktátumot. Magyarországnak ennek következtében elveszti területe kétharmadát. Nagyrészt magyar lakta területek kerülnek a kivant fennhatósága alá. A magyarságot és a magyar gazdaságot ez a döntés lesújtóan érte. Elvesztek az ipar számára nélkülözhetetlen ércbányák, mintegy 3 millió magyar kint ragadt. Az ország 325 ezer négyzetkilométerű területe 93 ezerre zsugorodott. Trianon után egy ország zengette a magyar hitvallást, a „Hiszek egy”-et. Senki sem akarta elfogadni ezt az igazságtalan „békét”. Ennek hatására a 30' években megjelent a revíziós politika (ez hivatalosan Gömbös Gyula miniszterelnök 1933-as Hitlernél tett látogatásával vette kezdetét), és a revíziós közgondolkodás. Mindenkiben erősen élt az, hogy az elvesztett területeket vissza kell szerezni, ez több tekintetben is megnyilvánult. A Magyar Királyi Honvédség egységeit az elvesztett területek visszaszerzésére képezték ki. Sorra jelentek meg a hazafias kiadványok úgy, mint „A Magyar öntudat kiskönyve” és sok más. Mindenki vágyott a revízióra, arra, hogy ne kelljen csonka országban élnie. 1938-ban ez kezdett álomból valósággá válni. Lassú közeledéssel elkezdtünk húzni Németország felé. Hitler elégedett volt a magyar politikával, ezért „első Bécsi döntés” címszó alatt visszakaptuk Felvidék egy részét. 1939-ben már jóváhagyta Kárpátalja megszállását is. A bevonulások viszonylag zökkenőmentesen zajlottak. 1940 is egy fontos évszám, ugyanis ez év augusztus 30-án tért vissza Erdély északi része. 1941-ben már Délvidéken adhattak díszmenetet a Honvédség egységei. Ám ezekért a „hódításokért” meg kellett fizetnünk. A területek ára: 4 zsidótörvény, kilépés a Népszövetségből, csatlakozás az antikommunista szövetséghez, teljes elköteleződés a hitleri Németország mellett.

5.6 A Waffen SS toborzásai Magyarországon

Az SS Adolf Hitler magánhadserege volt. Egyszerre volt harcos elit és génbank. Katonái kifejezetten csak a Führer által kiadott parancsoknak engedelmeskedtek. Kezdetben csak „fajilag tiszta” németek léphettek be, az elutasításhoz pedig már elég volt egy fogtömés megléte is. Később ez megváltozott. A háborús veszteségek miatt lehetetlen volt az SS állományát csak Németországból finanszírozni, ezért az emberanyag „felhígult”. A háború közepétől a végéig már külföldi SS-hadosztályokat és egységeket is felállítottak. Volt köztük norvég, olasz, osztrák, francia és sokféle más, köztük számos magyar is. A Maria Thersia SS-nek, a Hunyadi SS panzergrenadier-nek, A Hungária SS panzergrenadier-nek az állományát kifejezetten magyar svábokból toborozták. A magyarországi toborzások sokszor illegálisan folytak. Ebben nem az volt az illegális, hogy a toborzók bejöttek az országba, hanem az, hogy kiket toboroztak. Hivatalosan nem verbuválhattak volna a Honvédeg állományából, ámde ezt sokszor megszegték. Ez a kutatásom szempontjából azért releváns, mert a kutatott személy házában talált borítékon (más német felirat mellett) az olvasható: SS grenadier.

6. A kutatás módszere

A történelem tudományi módszerek közül az alábbi választottam: történeti, illetve olvasási/dokumentum-elemzési módszer. Egy fénykép alapján indultam el, és összegyűjtöttem az ahhoz rendelkezésre álló forrásokat, dokumentumokat, majd levontam belőlük a megfelelő következtetéseket. Mindezek mellett segítséget kértem a releváns intézményektől, például a Hadtörténeti intézettől.

7. A kutatás

7.1. A kutatás előzményei

A tényleges kutatói munka megkezdése előtt át kellett vizsgálni minden dokumentumot, amit a házban találtak szüleim és ki kellett válogatni azokat, amelyek nélkülözhetetlenek a kutatás szempontjából. Leltárba került: obsit, katonafotók, levél, kalendárium, útlevelek, oklevelek, házassági és halotti anyakönyvi kivonatok, illetékfizetési meghagyás.

A dokumentumok tanulmányozását követően a következőket lehet megállapítani. Böröcz Károly, földműves 1890. május 28-án született Rábasebesen, és 1969-ben halt meg, 79 éves korában. Édesapja neve: Böröcz János (1857.09.23.-1946.08.02.), édesanyja neve: Nagy

Rozália (1871.12.20.- elhalálozás időpontja ismeretlen) Testvérei: Böröcz Lajos és Böröcz Ilona és talán még Böröcz János, akiről a fotók hátlapján lévő feliratokból lehet következtetni. Böröcz Károly háromszor nősült meg. Az első világháborút követően 1921-ben, de sajnos felesége fiatalon elhunyt. Második feleségével 1942 decemberében kötött házasságot (2-4. kép), aki súlyos betegség következtében 1966-ban hunyt el, Rábabeszen. Harmadik nejével házasságkötési idejük ismeretlen, de minden hivatalos okiraton özv. Böröcz Károlyné szerepel. Tagja volt az Országos Frontharcos Szövetség Szanyi Csoportjának, valamint a Földművesszövetkezetek Győr Megyei Választmányának.

Az adatokat alátámasztja a férfiak állandó lakásának bejelentését igazoló szelvény, illetékfizetési meghagyás, házassági anyakönyvi kivonat, halotti anyakönyvi kivonat és egy jegyzetfüzet, melyben a születési és házasságkötési időket valószínűleg „utolsó” felesége jegyezte fel.(5. kép)

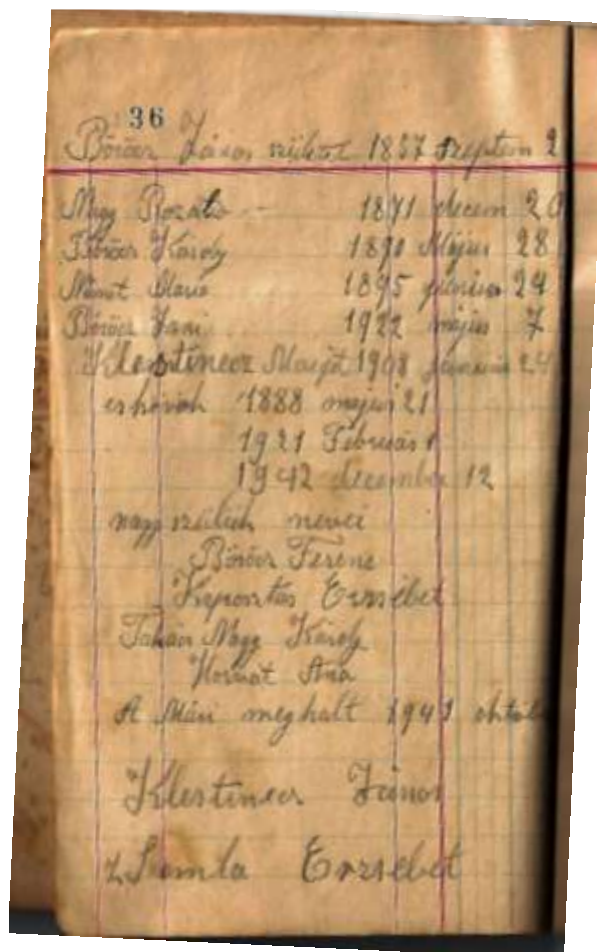
2.kép Böröcz Károly 2. feleségével az '50-

3.kép Böröcz Károlynak és 2. feleségének házassági anyakönyvi kivonata.

4.kép Böröcz Károly 2. felesége 18 éves korában

5.kép Jegyzetfüzet Böröcz Károly felmenőiről és családjáról.

7.2 . Eredmények

Az első fotón (1.kép) Böröcz Károly második világháborús egyenruhát visel, melyen első világháborús elismerések is díszelgnek mellkasán, ezért úgy gondoltam, hogy mindenekelőtt első világháborús tetteit kutatom fel. A sok dokumentum között találtam egy képeslapot, melynek elülső oldalán maga Böröcz Károly látható huszár egyenruhában (6. kép). A lap hátulján az alábbi sorok olvashatóak:

„.....velem 1912. III. 13-án Ruma

Kedves sógorom és néném ezensorírásom legjobb egészségbe találja őket én hála istenek egészséges vagyok melet magoknak is kívánok. egy kártyát költem nem tudom megkaptáke hogy nem irnak, hát még egyet köldök melen elköldom az arcképetis hogya meg ismernek ebe a komiz ruhába mel ugy ál rajtam mintha ugy dopták volna rám de egy rekutának igyis ju köl leni..... ujsákot nem tudok meg kapgyák irgyanak válast az Böröcz Károl 9 ik huszárezred 3ik század, 2ik.....

Ruma szrém”³

3 Böröcz Károlyt ábrázoló képeslap, saját kézírásával.

6.kép Böröcz Károly portréjával ellátott képeslap 1912-ből, Rumából.

Ezen sorok segítségével voltam képes elindítani kutatásomat, hiszen az egyetlen adatot, amely hiányzott az első világháborús kutatáshoz (egysége neve, száma) ez a levél felfedte előttem. Igaz, hogy a képeslap 1912-ben íródott, amikor még a háború nem kezdődött el, de mégis fontos adatokat tartalmaz a nagy háborúban szolgált egységéről.

Annak ellenére, hogy a levelet 1912-ben datálták, amikor még két év volt hátra a nagyháború kitöréséig, de az ebben szereplő egység későbbiekben is fontos számomra, hiszen a továbbiakban kiderült, hogy Böröcz Károly ennek az alakulatnak a kötelékében harcolta végig az első világháborút. Ezt a tényt a többször módosított, 1868. évi XL. törvénycikk a véderőről törvény alkalmazása és a 492. számú Veszteségi lajstrom is alátámasztja. Az olvasó teljesen jogosan mondhatja, hogy két év hosszú idő és könnyen előfordulhat, hogy másik alakulathoz kerül a katona a háború kitöréséig. Azonban a véderőtörvény szerint (melyet az 1889. évi VI. törvénycikk módosított) a hadkötelességet a 21. életévüket betöltőknek kell megkezdeni, minden év októberi sorozással és a szolgálat két évre szól. A lap írásakor (1912. április 13-án) Böröcz Károly nem egészen 22 éves volt (május 28-án töltötte be), tehát 21 évesen, 1911. októberében sorozhatták és 1912. áprilisában vonulhatott be és ez alkalomból készülhetett a kép is. Két év kötelező szolgálat után a katonánk 1914. áprilisában kezdhette meg a törvény szerinti 12 év tartalék szolgálatot. Ekkor már kevesebb, mint félév volt vissza a háború kitöréséig és a mozgósításkor érintett volt az 1893-as újonc állomány, valamint az ekkor

szabadságukat töltő katonák, a póttartalékosok is, akik 1890-1892 születésűek voltak, melyet korábban is említettem. Ennek következtetéseként a katona ugyanannál az egységnél szolgált a háború idején, és így ugyanoda kellett bevonulnia a mozgósításkor. Azonban kérdésként merült fel, hogy hogyan íródhatott a lap Rumában, mely jelenleg Szerbia területén van, Pozsonytól több száz kilométerre?

A teljes választ a magyarezredek.hu honlapon elérhető adatok adták meg, ahol a 9. Nádasy Huszárezred története 1904-1918-ig feldolgozásra került és itt olvasható az egység felépítése, kiegészítési adatai is. A huszárezred parancsnoksága Marosvásárhelyen állomásozott és a 9. huszárezredet a pozsonyi katonai területről egészítették ki, ahová Böröcz Károly is tartozott a területi sorozási elv alapján. Az ezrednapló nagyon olvasmányos jellegű, olyan, mintha egy regényt olvasnánk, így a 206 oldalas olvasmányt hamar átkutattam. A hatodik oldalán jelenik meg az, hogy az ezred 3. százada 1912. márciusában Sopronból Rumára települ át, majd határszolgálati feladatot lát el a szerb-bolgár-görög- török háború kitörése végett. A sopronihuszar.hu oldalon a császári és királyi közös hadügyminisztérium az 1912. évi csapatmozgásról kiadott parancsot említi, amiben a 9. huszárezredet Ruma és Mittrowica városokba vezényelték és az ezred a háború kitöréséig ott is maradt. Ezzel igazolódott, hogy miért is Rumából érkezett a levél.

7.2.1 Kitüntetések

A továbbiakban a kitüntéseit próbáltam beazonosítani a fotó alapján, azonban ez igen nehézkes, mivel a kép fekete-fehér és az elismerések csak az avatott szemek számára felismerhetőek. Úgy gondolom, hogy Ferencz József ezüst illetve bronz vitézségi érmekkel és Károly csapatkeresztrel tüntették ki. (7. kép) Azért gondolom így, mert balról az első érem fényesen, szinte ezüstösen csillogó, szabályos kör alakzatú, a második lehet a bronz, mely szintén szabályos kör alakú, valamint a szalagsávok csíkozottsága is első világháborús kitüntetésekére emlékeztet.

7.kép Balról jobbra haladva: Ezüst vitézségi érem. Bronz vitézségi érem. Károly csapatkereszt.

Balról a harmadik elismerés egy Károly csapatkeresztre hasonlít, hiszen a nem avatott szemnek is feltűnik, hogy nem olyan szabályos alakzatú, mint az első kettő elismerés. A negyedik elismerése nagyon nehezen beazonosítható, mert sajnos elég homályosan látszik, de azt feltételezem, hogy egy „Erdélyi” emlékérem. Ez utóbbit azok a katonák kaphatták meg, akik résztvettek az Észak-Erdélyi bevonulásban, 1940. augusztusában. Mivel a feltételezéseimet csak erre a fotóra tudtam alapozni, ezért elhatároztam, hogy leveket írok a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténeti Levéltár munkatársainak, hogy írásos igazolást kapjak a hipotéziseimre. Levelemben kértem, hogy szolgáltatassanak ki adatot arra vonatkozólag, hogy Böröcz Károly valóban a 9. huszárezred, 3. századában szolgált-e, illetve részt vett-e a második világháborúban és milyen elismeréseket kapott.

Kérdéseimre az alábbi választ kaptam:

„Nevezett huszár, aki a m.kir. 9. honvéd huszárezred 3. századában teljesített katonai szolgálatot az első világháború alatt, megsebesült. Sebesülése mértékéről, gyógyulásáról, további I. illetve II. világháborús katonai szolgálatáról és kitüntetéseiről nem rendelkezünk információval. Az osztrák- magyar haderő első világháborús veszteségi nyilvántartásait (hadifogoly, sebesült, beteg, eltűnt) - köztük a magyarországi születésű katonákét is – a bécsi hadügyminisztérium kezelte, ezeket az első világháború után átadták az osztrák hadilevéltárnak is, ahol most is ott őrzik őket.”⁵

4 <http://signum-laudis.hu/keptar>. Letöltés: 2019.január 21.

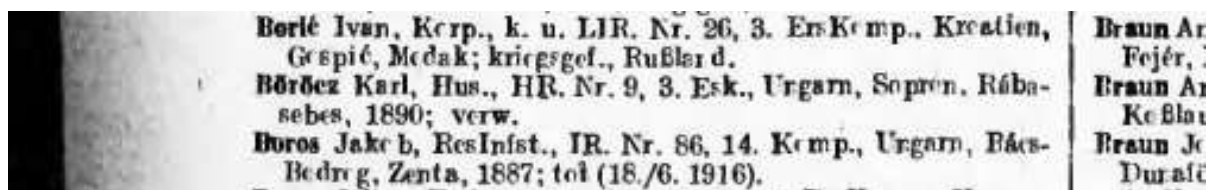
5 Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténeti Levéltár, magán levél

Sajnos a kitüntetésekre nem kaptam meg a választ, de az első mondat utolsó szava ott csengett a fülemben és nem hagyott nyugton: MEGSEBESÜLT.

7.2.2. Veszteségi Lajstrom

A második világháborús egyenruhás fotón nem látszik hogy „komoly” sérülést szenvedhetett el a nagy háborúban. De honnan tudták meg, hogy megsérült? A levelükben említették, hogy a bécsi kirendeltséghez fordulhatok még további kéréssel az elismerésekkel, sérülésekkel kapcsolatosan, bár ott csak az első világháborús adatokat őrzik. Ezért még egy levelet írtam a megadott e-mail címre, Bécsbe, ahonnan ismét segítséget kértem. További nem hivatalos segítséget is kértem honvédségi könyvtárból és a Magyar Honvédség jelenlegi debreceni alakulat honvédalkalmazottaitól, akik kutatással is foglalkoznak. Mind a könyvtárban, mind a honvédalkalmazottak számomra ismeretlen „Veszteségi lajstrom”-ról beszéltek. Megtudtam, hogy íródtak névsorszerinti listák a veszteségekről. A veszteségi listákban szerepeltek a betegek, sérültek, halottak és a hadifoglyok is. Sikerült internetes elérhetőséget is találni az adatokhoz, azonban az Arcanum digitális tudománytár adatbázis csak fizetés ellenében engedélyezi az adatok hozzáférhetőségét. Találtam egy cikket a veszteségi listák értelmezéséről, melyben leírják, hogy egy ausztriai honlapon ingyen lehet kutakodni, igaz csak német nyelven, de név szerint lehet keresni. Ekkor az Austrian Newspaper Online adatbázisban kezdtem információkat keresni, ahol a korábbi utasításoknak megfelelően jártam el és sikerrel jártam. Beírtam, hogy Böröcz Károly, de nem kaptam választ, ezután csak a Böröcz nevet írtam be és elég sok adatlapot kaptam, amit további keresés követett és ráleltem. Böröcz Károly a 492. számú Veszteségi Lajstromban szerepel a 8 oldalon. Egész pontosan a következő adatokat kaptam:

„*Böröcz Karl, Hus HR, NR 9, 3. Esk., Ungarn, Sopron, Rábasebes, 1890; verw.*”⁶ (8. kép)

8. kép Részlet a 492. veszteségi lajstrom 8. oldaláról

A következőkben a veszteségi lajstromban megadott rövidítések alapján értelmeztem az adatokat. Tehát a fent látható információk szerint az említett személy a 9. huszárezred, 3. századának a huszára, aki 1890-ben született Rábasebesen, Sopron járásban. A verw. rövidítésből, ami verwundet-et jelen, megtudjuk, hogy megsebesült. Minden kétséget kizáróan

ez az illető a mi Böröcz Károlyunk, ugyanis mindegyik adat stimmel, bár a keresztnévet németesítették. A betűsoros jegyzékben is ráleltem, az NRXCIII. 1916. 11.23. kiadott számban (Wien1916.), ahol jegyezték, hogy a 492. lajstromban szerepel. (9. kép)

Bornyász György.....491	Botschann Jakob.....491	Batschmann Georg.....491	Briegl Johann.....491	Brunner Alois.....495
Böröcz Karl.....492	Botta Illés.....495	Bát László.....491	Briedl Franz.....495	Brunner Ede.....493
	Bouchal Franz.....495	Bratyuk János.....491		

9. kép Részlet az NRXCIII. 1916. 11.23. számú betűsoros jegyzékből

A kutatás folytatása során ráleltem még egy Böröcz Károlyra, aki a 186. lajstromban szerepel 1915. 08.07-ei számban, ahol ezt a sort kaptam: „**Böröcz Károly, Korp., k.u.Lir. Nr.18., 12 Komp., Ungarn, Vas, Jánosháza, 1880., verw.**”⁷ Ahogyláthatjuk a néven kívül több adat nem egyezik, így Ő nem a mi keresett személyünk, ezért is fontos, hogy körültekintően járjunk el a kutatásunk során.

Sajnos az adatokat nem lehetett PDF formátumban lementeni, ezért egy új adatbázist kerestem, ami a Cseh Köztársaság Védelmi Minisztériumának digitális könyvtárában(Digital Reading Room of the Ministry of Defence of the Czech Republic.) találtam meg. Szerencsére az oldalon angol menüt is lehetett használni, így könnyebben kerestem és az összes adatbázis közül ez volt a legkönnyebben kezelhető, hiszen évszámra és a lajstromok számára is rá lehetett keresni. Sajnos a veszteségi listában nem szerepelt, hogy hol és mikor sérülhetett meg, így tovább kerestem az adatok között. Megvizsgáltam, hogy a 492-es lajstromban szerepel-e még több huszár, aki ugyanabban az egységben szolgált. A vizsgálat során kiderült, hogy rajta kívül még 4 huszár szerepel, akikből 3 sérült és egy elesett van. Az elhunyt adatainál egy dátumot találtam, 1916. július 18., mely az elhalálozás dátuma. Ebből arra következtettem, hogy 1916. júliusában lehetett egy nagyobb csata, melyben így többen megsérültek. Az ezrednaplóban is van erre utaló fegyvertény.

7.2.3. a feltételezett sebesülés

Ahhoz, hogy megértsük, hogy mi is történhetett, már a júniusi eseményeket is kell ismernünk, mely a galíciai fronton folyt. Június közepén az orosz támadások felélénkültek és 18-án a huszárok a Dorogonicy233-as magaslati pontján (jelenleg Lengyelországban, közel Ukrajána határvonalához) települtek le. Feladatuk, hogy fedezzék a II/-10es lövészosztály és a 12-es ulánus ezredet, melyek éppen harcoltak. Miután ennek a két egységnek sikerült előretörni, akkor a huszárok követték őket Kozlowra, mint tartalék. Ennek ellenére a tartalékban lévő ezredtől kettő különítmény indult el felderítés céljából. A két járőr erős orosz ellenséges erőket jelentett. Másnap erős tüzéségi tűz zúdult a huszárezred állásaira. Június 20-án a 3. század az

7 Betűsoros jegyzék,186. szám 1915.08.07., Wien

ellenség üldözésére kapott parancsot, de nem tudták őket bevetni, mert állásaikból nem tudtak kijutni. Következő napon a 70. gyaloghadosztály képtelen volt előretörni, ezért a II/10-es lövészhadosztálynak visszább kellett húzodni.

Azonban a 3. század továbbra is fronton maradt és a századot vezető Hanvay kapitánnyal az ellenség hátába kerülve fontos jelentéseket küldött az oroszok helyzetéről. Júliusban megfordul a bevetetőség, hiszen az eddig tartalékban lévő huszárok ismét az arcvonalba kerültek. Július 12-én az ellenséges tüzérség bemérte az állásokat és erős támadásba lendült az egész arcvonalon. A 9. huszárezred a lövészárokból felvette a harcot az ellenséggel szemben, de harcukat megnehezítette a napokig tartó esőzés. A huszárok térdig érő vízben harcoltak és az árkokat is meg kellett újítaniuk, így a katonák teljesen kifáradtak. A következő napokban fokozatosan erősödött a tüzérségi tűz és a legyengült állományból naponta voltak halottak és sebesültek. Az a feltételezésem, hogy ezen alkalmak közül valamelyiknél sérülhetett meg Böröcz Károly, mert ekkor más veszteséget követelő hadicselekmény nem fordult elő. Felmerülhet a kérdés, hogy amennyiben a megsebesülés júliusi volt, akkor miért a novemberi lajstrom rögzíti. Ennek az az oka, hogy a sebesüléseket 3-4 héttel a veszteség jelentése után adták ki, és inkább kötöm a júliusi eseményekhez megsebesülésének okát mintsem októberhez vagy augusztushoz mivel abban az időszakban nem említettek veszteségeket a hadinaplóban.

Eközben a bécsi kirendeltségtől megkaptam a választ, melyet az alábbiakban idézek:

„Sajnos az Osztrák–Magyar Monarchia haderejében szolgálatot teljesített, 1850 és 1900 között született magyarországi katonák anyakönyvi lapjai megsemmisültek. Ezért az I. világháborús veszteségi (hősi halál, hadifogság, sebesülés, betegség), valamint kitüntetési javaslatok gyűjteményén kívül más dokumentumtípus nem áll rendelkezésre ahhoz, hogy az egykori katonákról bármiféle szolgálati adatot felkutassunk.

*Fentiek értelmében kutatást végeztünk a bécsi Hadilevéltárban **Böröcz Károly (1890, Rábababcsanak)** személyére vonatkozóan. Ennek eredményeként megtaláltuk egy veszteségi lajstrom bejegyzést a sebesülésről, valamint egy kitüntetési javaslatot, mely szerint Böröcz Károly huszár a császári és királyi 9. huszárezred 3. századában szolgált, és az 1915. május 12-i Gromesztinél végrehajtott rohamban tanúsított bátor magatartásáért a Bronz Vitézségi Érem kitüntetésben részesült.”⁸*

Erről a haditettéről olvashatunk a 9. huszárezred hadinaplójának 58. és 59. oldalán az alábbiak szerint: „ Az oroszok velünk szemben a Dnyeszter parton 40-60 lépésnyire fekszenek. Az

8 HM HIM HL Bécsi Kirendeltsége, 2019. január 29., Bécs

ellenséges tüzérségi tűz mindig erősebb a miénknél. A tábori őrsök gyakran lövöldöznek egymásra, sebesültek, sőt halottak is vannak. Május 10-én alarm! Az első század (Grézer kapitány), az 5. század (Hanvay kapitány) és a géppuskás osztag (Feshler főhadnagy) a 12-es ulánusokkal dandárkötelékben egyesülve, Oknától északra és északkeletre császárvadászokhoz csatlakozva harcolnak. A 3. századot (Harmos kapitány), mint tartalékot, egy horvát honvédezredhez rendelik. Május 11-én az ezred támadásra kap parancsot, hogy így lekösse az ellenséget. Keményen harcolt az orosz, már 12-én a saját századaink tartalék és tüzérség nélkül az ellenséges támadást nem tudták kivédeni. Balra a német lovasság századai visszavonulnak, így déli 12 órakor az általános visszavonulást elrendelik. Az ezred visszakerült lovaihoz. Az ezred elindul Stehowe felé. A 3. század 11-iki támadása után Gmesits alezredestől parancsot kapott, hogy május 12-én 1 óra 30 perckor erős tüzérségi előkészítés után a horvátokkal és a lengyel légióval egyesülve a gromestii határállást rohamozza meg. A fél század Henriquez főhadnagy parancsnoksága alatt 50 lépésnyire az orosz állásokhoz lopózkodik. A döntő pillanatban csak a mi huszárjaink rohamozzák meg a jól megerősített határállást. A drótkadályok és a farakások az orosz állásokba való betörést teljesen lehetetlenné teszik. A puskatűzben, kézigránát és közelharcban Henriquez főhadnagy és 24 bátor huszár megsebesül.”⁹

A fenti idézet alapján a második hipotézisem helytálló, hiszen csak a mi huszárjaink vették fel a harcot az ellenséggel, közelharcban, kézigránátok közepette, vitézül helytállva. Ezért a tettéért Böröcz Károly megkapta a bronz vitézségi érmét, melyről a hadi levéltár bécsi kirendeltsége csatolva megküldte az adatlapot, mely tartalmazza a fegyvertényt is. (10. kép)

Dienststellung des Inhabers	Name	Waffen-Nr.	Bemerkung	Anmerkung	
				Eintrag	Abgabe
		248795			
		248796			
		248797			03

10.kép A bécsi levéltárból Küldött naplóbejegyzés fényképe melyen szerepel a fegyvertény, az előterjesztés a kitüntetésre, továbbá a kitüntetés átadásának időpontja. Itt a vitézségi érem valójában nem lehet az, mivel akkor az adatlapján annak is szerepelnie kellett

9 Henriquez Vince Lovag: A CS. és KIR. 9.sz. Gróf Nádasdy Huszárezred Története 1904-1918.58-59. oldal

volna. Így átgondolva az elismerések történetét arra a következtetésre jutottam, hogy az egy magyar háborús emlékérem, amelyet azok a katonák kaptak, akik harcoltak és túléltek az első világháborút. Ez az emlékérem ezüstözött volt, ez választ ad arra, hogy miért csillogott annyira a bal első kitüntetés a katona mellkasán, nem is beszélve, hogy még a szalag mintázata is egyezik. (11. kép)

10

11.kép Magyar háborús emlékérem két változata, Böröcz Károly a baloldalt kaphatta meg.

A harmadik kitüntetéséről a Károly csapatkeresztről azt kell ismertetnem, hogy azok a katonák, akik az első világháborúban 3 hónap folyamatos frontszolgálatot teljesítettek, azok ezt az elismerést viselhették egyenruhájukon. Ha Böröcz Károly 1914-ben bevonult és 1916-ban megsérült, és ha nem is harcolhatott, ha nem is tudott harcolni tovább, akkor is a két év alatt teljesülhetett az előző feltétel, így ezt az elismerést is kiharcolta magának, bátorságával, erejével és vitézségével. Továbbá obszitévelét is megtaláltuk, ami szintén alátámasztja azt, hogy Böröcz Károly huszárként szolgált az első világháborúban. (12. kép)

12.kép Böröcz Károly obsit levele, melyet szolgálati ideje letöltésének emlékére kapott.

7.2.4. A II. világháborúban

A továbbiakban már nem találtam információkat Böröcz Károly I. világháborús tetteiről. Élete legfontosabb eseménye a nagyháború utáni években az 1922-ben történt megnősülése lehetett. A következőkben már Böröcz Károly II. világháborúban való részvételéről szeretnék beszélni. Ha visszaemlékezünk, akkor tudjuk, hogy az egész kutatás elindító irata az a kép volt melyen katonánk a Magyar Királyi Honvédség egyenruháját viseli. Feltételezésem szerint a II. világháborúban csak tartalékosként vehetett részt az életkora miatt. Gondoljunk csak bele! A háború kitörésekor, 1939-ben is bőven meghaladta az akkori sorozási életkort, hiszen akkor már 49 éves volt. Igaz a II.világégés évei alatt már kezdett szélesedni a besorozhatók köre és így is

1944-ben hivatalosan be kellett vonulnia. Ezt a Szálasi-rendszer által bevezetett új törvény tette lehetővé, miszerint minden férfi 17-60 éves korig köteles bevonulni. Ugyan könnyen előfordulhat, hogy ennek a kötelezettségének nem tett eleget, ugyanis akkor már igencsak reménytelen volt a helyzet, és sokaknak nem érkezett meg a behívójuk. Nem is beszélve arról, hogy maga a rendszer sem vette igazán komolyan ezt az intézkedését. Gondolkodóba estem. Találtam egy csoportképet is, ahol bajtársaival szerepel, tehát mégis bevonulhatott és könnyen előfordulhatott, hogy fogságba esett vagy inkább megsérült, melyet az iratok között talált levélborító feliratozásából gondolok. (13-14. képek)

13. kép A levélborító az SS felirattal.

14. kép 2. álló sor, balról a 6. katona, Böröcz Károly a kiténtetéseivel.

A borítón a következő felirat olvasható magyarul: Wartheland, a német birodalom keleti törzsországa üdvözli a sebesült katonákat.

Ezért visszanyúltam egy korábbi kutatásom módszeréhez, az IQSYS hadifogoly adatbázishoz. A sok név között felleltem egyet, amely így hangzik: Böröcz Vince. Utána megnéztem a többi adatot. Az Apja neve rublikában nem szerepelt semmi adat, az Anyja neve rublikában a Jelencsics Matild név volt látható, a Születési idő rublikában 1919.06.12. -öt találtam, a Születési hely rublikában Rabasebes szerepelt, ugyan ez volt írva a Lakóhely rublikába. A halál helyül Hárskút volt megjelölve, időpontnak pedig 1944.12.27. szerepelt. Az elhalálozás oka: aknaszilánk. Először arra gondoltam, hogy esetleg Böröcz Károly testvére lehet, de mivel az anya neve nem egyezik, ezért valószínű, csak egy unokatestvérről van szó, aki ugyanabban a faluban született és élt, mint a kutatott személy.

Továbbiakban áttanulmányoztam a kalendáriumot, melynek egyik oldalán egy különleges bejegyzést találtam. (15. kép)

A hónap fontosabb

bevételei		kiadásai	
Megnevezés	Díjazás	Megnevezés	Típus
44. Nann	Johann Böröcz		
Földmunka	074 96/B		
4. Marcit	Molnár István		
Pár. Reménytelen harc során tett bátor helytállásáért			

Feljegyzések

15.kép Kis Nemzeti Kalendárium (1943) 24.oldalán lévő bejegyzés

A bejegyzésben egy postacím és Johann Böröcz név állt, aki valószínűsíthető, hogy SS katonaként szolgált. A kezdetekben úgy gondoltam, hogy a kutatási alany lehetett SS katona, azonban a név magyarul Jánost jelent és a korábbi veszteségi listában Böröcz Károly keresztnévét németesítve Karl-nak írták. Tehát sem a név sem a korábbiakban említett idős volta miatt sem lehetett róla szó a bejegyzésben. Túl idős volt ahhoz, hogy SS katonának toborozzák, hiszen ebbe az egységbe csak 17-35 éves korig vonulhattak be.

Sajnos kifogytam minden lehetőségből, hogy kutatásomat folytassam. Ugyan Böröcz Vince egysége segítségével (az IQSYS adatai szerint: 12/I zlj.) még utána lehetne járni Böröcz Károly II. világháborús szolgálati helyének, mivel akkor is kerületalapú volt a sorozás. Azonban nem valószínű, hogy ugyanazon alakulatban szolgáltak, mivel nagy volt a korkülönbség, hiszen Böröcz Vince 29 évvel volt fiatalabb.

8. Összegzés

Kutatásomat sikeresnek könyvelhetem el, ugyanis minden kérdésemre választ kaptam. Hipotéziseim közül kettő beigazolódott, az utolsó kettő nem volt helytálló.

Valóban harcolt az első nagy háborúban, melyet a Hadtörténeti Levéltár bécsi kirendeltség munkatársainak segítségével, hivatalos dokumentumokkal támasztottam alá. Ugyanakkor az is bebizonyosodott, hogy vitézül helytállt, hiszen – a feltételezett ezüst vitézségi érem helyett- a bronz vitézségi érmet kapta 1915-ben, egy reménytelen harc során tett bátor helytállásáért.

Az a feltételezésem, hogy csatlakozott a Waffen SS-hez teljesen megdőlt, hiszen túlságosan idős volt az említett egységhez való csatlakozásához. Azonban rájöttem, hogy Böröcz Károly testvére, Böröcz János (Johann Böröcz) lehetett SS önkéntes. Ezt a kalendáriumban olvasható bejegyzés is alátámaszt, illetve a jegyzetfüzet szerint Ő 1922. május 07-én született és így, ilyen

fiatalon (a huszas éveinek elején) nagy valószínűséggel toborozhatták az SS különleges egységeihez.

A hipotézisem miszerint Böröcz Károly megsebesült a második világháborúban sajnos semmilyen módon nem tudom alátámasztani, de bizonyára szerencsésen átélte ezen időszakot, hiszen a későbbi életéről kiderült, hogy nagyon keményen dolgozott. Tagja volt a Földművelésügyi Minisztérium Győr Megyei Választmányának és kiemelkedő munkájának elismeréséül számos kitüntetésben (oklevélben) részesült az 1950-es években.(16-19. kép)

16. kép

A begyűjtési miniszter elismerő oklevele Böröcz Károly részére, a búzabeadási versenyen való kiváló eredményéért

17. kép
újabb
elismerés a
begyűjtési

Egy

minisztertől, szintén a búzabeadási versenyen tanúsított példás eredményéért.

18. kép Kongresszusi emléklap a tojásbeadásról, melyet Böröcz Károly kiválóan teljesített.

19.

kép Emlék a rábabasebi tanácsba való belépésről.

Félévnyi kutatómunka, sok- sok adatkeresés, kapcsolatfelvétel, levelezés, dokumentumelemzés után kirajzolódott előttem Böröcz Károly élete, katonai pályafutása. Nem hajtott végre hőstettek, nem ír róla a történelemkönyv, nem emeltek számára szobrot, nem neveztek el utcát róla. Egy volt a Magyar Honvédség állományából, aki hitt abban, hogy a háborúk megnyerhetők, és nem féltve életét elszántan harcolt. Azt gondolom ő is mint minden katona megérdemli ezért az utókor tiszteletét, megérdemli, hogy egy dolgozat erejéig meghajoljunk előtte, és kitartásért, bátorságáért, küzdeni tudásáért példaképként állítsuk az ifjúság elé.

9. Kitekintés

Kutatásomat még tudnám folytatni, mivel a II. világháború környékén még sok a homályos folt számomra. Például az egységének felkutatása, annak ellenére, hogy a Hadtörténeti Intézet nem tudott Böröcz Károly II. világháborús szolgálati adatairól.

A kutatás felkeltette érdeklődésemet az első világháborús események részletesebb megismerésével kapcsolatosan és a 9. huszárezred naplóját olvasva elhatároztam, hogy megemlékezem az első világháborúban harcolt bátor huszárookra, így ellátogattam Sárvásra a Nádasdy Ferenc Múzeumba, ahol állandó kiállításként mutatják be a Nádasdy- huszárok történetét. Sok érdekes felszereléssel és ruházattal találkoztam és itt tudtam meg, hogy az egységtől függően a huszároknak különböző színű csákójuk volt. (20. kép) A Nádasdy huszároknak fehér színű volt, mely Böröcz Károly obsitján is fehér színben pompázik.(21. kép). Eddigi kutatásaimban a II. világháborúra fókuszáltam, most azonban úgy gondolom, hasonló módon folytathatnám az esetfeltárásokat az első világháborúval kapcsolatban is.

20.kép A 16 huszárezred különböző (egy-egy egység azonos) színű csákói.

21.kép A 9. Nádasdy huszárezred fehér színű csákója.

10. Irodalomjegyzék:

1868. évi XL. törvénycikk a véderőről

Bús János-Szabó Péter: Béke poraikra II., VARIETAS „93” Kft, Budapest, 2001.

Dr. Virágh Ajtony:Csaták tigrisei, A Károly Csapatkereszt története, Monarchia Kiadó, Budapest, 2018.

Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Hadtörténeti Levéltár- levél

Hermann Róbert: Magyarország hadtörténete III.Zrínyi Nonprofit Kft.- Zrínyi kiadó, Budapest, 2015

Henriquez Vince Lovag: A CS. és KIR. 9.sz. Gróf Nádasdy Huszárezred Története 1904-1918, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1930 december

Kelenik József, Ságvári György, Szabó Péter, Zachar József: A magyar huszár, Corvina Kiadó, Budapest, 2000.

Király Béla-Veszprémy László: A magyar hadtörténelem évszázadai , Atlanti Kutató és Kiadó Közalapítvány, Budapest, 2003.

Kovács Zoltán András - Számvéber Norbert: A Waffen-SS Magyarországon, Paktum Nyomdaipari Társaság Budapest, 2001.

Nemere István: Hazám, hazám, te mindenem, Pannon-Literatúra Kft., 2013.

Nemere István: Trianontól a rendszerváltásig, Nagykönyv Kiadó

Papp-Váry Elemérné, Sziklay Szeréna: Magyar Hiszekegy, 1920.

Rácz Árpád: Rubicon történelmi magazin, 2018/11-12., Budapest

Romsics Ignác: Magyarország az első világháborúban, Kossuth Kiadó, Hadtörténelmi Intézet és Múzeum, Budapest, 2010.

Udovecz György: Az első világháború magyar katonáinak öltözete, felszerelése és fegyverzete, HM Zrínyi Nonprofit Kft.- Zrínyi kiadó, Budapest, 2014

Veszteségi Lajstrom 492. szám, 1916.11.23., Wien

Veszteségi lajstrom,186. szám, 1915.08.07., Wien

Online hivatkozások, források:

Letöltés:2019.01.26. <https://felsokon.hu/hadaszat-es-rendeszet/a-vederotorveny-es-a-magyar-kiralyi-honvedseg-ii/>

sopronihuszar.hu

magyarezredek.hu

nagyhaboru.blog.hu

IQSIS adatbázis

nadasdymuzeum.hu

<http://signum-laudis.hu/keptar>. Letöltés:2019. január 21.